

Ongelmia kerhossa – Ratkaisuja ja ennaltaehkäisyä

Ongelmatilanteiden ennaltaehkäisy ja ratkaiseminen

2.4.1

Kaikissa kerhoissa syntyy välillä myös ongelmatilanteita, olipa kerhonohjaaja kuinka taitava tahansa. Hyvä ilmapiiri kerhossa ja kerhon onnistunut ryhmäytyminen ennaltaehkäisevät ongelmatilanteita, mutta täysin niiltä ei yksikään kerho pysty välttymään. Ohjaajan ei siis tarvitse yrittää olla täydellinen, vaan hän voi etsiä itselleen sopivat tavat kerhon ikävien tilanteiden ratkaisuun.

Riidat ja muut kerhon kriisitilanteet huolestuttavat ohjaajaa, mutta ne antavat myös mahdollisuuden tutustua kerholaisiin uudella tavalla ja voittaa heidän luottamuksensa. Ohjaajan ja kerholaisien välille syntyvä luottamuksellinen suhde on tärkein väline ongelmatilanteiden ratkaisuun. Ohjaajan tulee olla tuntosarvet herkkinä ja havaita erilaiset tunteet, jotta ne tulisivat myös käsitellyiksi. Hyvin ryhmäytynyt kerho kestää kyllä hyvät ja huonot tunteet, ilot ja surut.

Lapsille on opetettava antamaan rakentavasti negatiivista palautetta. Palautetta tulee aina antaa tekemisestä,

ei persoonasta. Kielteisenkin palautteen voi pukea sovittelevaan ja rakentavaan muotoon. Kysymys saattaa olla tehokkaampi pysäyttävä kuin valmis nuhde.

Yksi hyvä tapa antaa palautetta on opetella käyttämään ”Minä viestiä”. Minä viestissä ohjaaja ilmaisee lapselle sen miltä esim. huono käytös tuntuu ohjaajasta, esim. ”minua harmittaa, että emme pysty keskittymään askarteluun, koska sinä riehut”. Ilmaisemalla omia tunteitaan ohjaaja opettaa myös lasta käsittelemään tunteita ja ymmärtämään omien tekojensa seurauksia.

Rajojen asettaminen on myös palautteen antamista. Lapsi kokeilee hänelle asetettua rajaa niin kauan kuin toteaa sen pitävän. Rajojen asettaminen vaikeutuu aina, kun annetaan periksi ja annetaan jonkin rajan lipsua. Kerholle laadittavat yhteiset säännöt ovat ohjaajan väline asettaa kerholaisille rajat. Ohjaajan tulee muistaa antaa myös positiivista palautetta silloin, kun rajat pitävät. Yleensäkin on tehokkaampaa vahvistaa kehuilla hyvää käytöstä, kuin yrittää kitkeä nuhtelulla huonoa.

Kaksi esimerkkiä ongelmatilanteista kerhossa: levottomuus ja riehuminen ryhmässä sekä kiusaaminen

2.4.2

Ongelmatilanteita voi olla monenlaisia. Seuraavassa vinkkejä kahden ehkä yleisimmän ongelmatilanteen, riehuminen ja kiusaamisen, ennaltaehkäisyyn ja purkamiseen.

Ala-aste ikäisillä lapsilla riittää energiaa, joka välillä yltyy riehumiseksi asti. Riehuminen häiritsee keskittymistä yhteisiin puuhiin, mikä turhauttaa rauhallisempia lapsia, mutta myös riehujaa itseään. Joillakin lapsilla esim. keskittymishäiriö saattaa aiheuttaa sen, ettei hän pysty hillitsemään itseään kerhotilanteessa. Seuraavassa muutama vinkki riehuminen ennaltaehkäisyyn:

- Ota jokainen lapsi vastaan kerhotapaamisen alussa, näin lapsi tuntee itsensä tervetulleeksi ja tärkeäksi. Tämä edellyttää, että olet itse ajoissa paikalla.
- Valmistele kerhokerta hyvin etukäteen ja aseta mahdolliset tarvikkeet esille. Näin voit keskittyä ohjaamiseen ja kerholaisiin toiminnan aikana.
- Näytä kaapin paikka! Olet turvallinen aikuisen malli, kun olet johdonmukainen ja jämpä toimissasi. Selkeät rajat ja yhteiset säännöt luovat lapselle kiinnostusta joihin nojautua.

- Ole tasapuolisesti kiinnostunut kaikista kerholaisista. Kuuntele aktiivisesti.
- Huomaa myrskyn merkit. Kerhossa tulisi olla mahdollisuus myös epäonnistua ja ilmaista negatiivisia tunteita turvallisessa ilmapiirissä. Mikäli tämä ei onnistu lapselta, saattaa turhautuminen purkautua riehumisena. Ohjaaja voi rohkaista itseilmaisua ja auttaa tehtävissä, jotka eivät meinaa onnistua.
- Älä tee puolesta. Vaikka lapsi olisikin turhautunut hänelle vaikean tehtävän edessä, älä tee puolesta vaan auta lasta itse löytämään ratkaisu.
- Anna vastuuta. Kerhossa jokainen on vastuussa omasta käytöksestään. Kerholaisille voi jakaa myös erityisiä vastuualueita.

Kiusaaminen on toinen yleinen ongelma kerhoissa. Kiusaamista saattaa olla vaikeaa kitkeä kokonaan pois kerhosta, mutta ehdottomasti kannattaa yrittää parhaansa sillä kiusattu jättää helposti koko harrastuksen kesken. Kiusaaminen voi olla sanallista nälvimistä tai fyysistä esim. tönimistä. Sanallinen pilkka satuttaa yhtä paljon kuin fyysinenkin.

Aktiivisen kiusaamisen lisäksi kiusaamista on myös syrjijän eli porukan ulkopuolelle sulkeminen esim. leikeissä. Lapset eivät välttämättä tiedosta syrjinnänkin olevan kiusaamista ja tästä voi tarvittaessa heidän kanssaan keskustella.

Usein kiusaamisen alkulähteenä on toisen erilaisuus. Seuraavassa vinkkejä erilaisuuden kohtaamiseen sekä kiusaamistilanteiden ennaltaehkäisyyn ja purkamiseen:

- Puhalla peli poikki. Kiusaamistilanteisiin tulee puuttua heti ja johdonmukaisesti joka kerta.
- Ymmärrä erilaisuutta. Jotta ohjaaja saisi lapset ymmärtämään erilaisuutta, pitää hänen ensin itse pohtia omaa suhdettaan erilaisuuteen. Tiedosta ensin millaisesta erilaisuudesta on kysymys, jolloin sen kohtaaminen on helpompaa. Hyvä ryhmä koostuu erilaisista persoonallisuuksista ja eri asioita osaavista ihmisistä. Hyvä ryhmä myös kestää erilaisuutta ja kääntää sen jopa voimavaraksi.
- Satsaa ryhmiin. Erilaisuuden hyväksymistä voi edistää teettämällä ryhmitöitä, joissa vaaditaan erilaisia taitoja ja, joissa mahdollisimman moni lapsi pääsee loistamaan. Ryhmätöiden ohjaukseen ja niissä syntyvien mahdollisten ongelmatilanteiden purkuun kannattaa panostaa.
- Tiedosta kiusaamisen juuret. Lasten keinot kohdata erilaisuutta syntyvät pääasiassa kotona, mikä kannattaa tiedostaa. Vaikeissa tapauksissa kiusaamistilanteista voi keskustella vanhempainillalla ja etsiä keinoja ongelman ratkaisuun yhdessä vanhempien kanssa.
- Vetoa järkeen ja tunteisiin. Usein tieto auttaa laukaisemaan kiusaamistilanteita. Erilaisuus aiheuttaa hämmennystä ja joskus pelkoakin, joka häviää asiallisen tiedon omaksumisen avulla. Esim. ulkonäköön, syntyperään tai muuhun ominaisuuteen liittyvä kiusaaminen voi loppua kun asiasta on kunnolla keskusteltu ryhmässä. Tunteisiin vetoaminen on myös tehokasta, esim: ”Miltä sinusta tuntuisi jos sinua kiusattaisiin ulkonäkösi vuoksi?” Pienemmiltä lapsilta toisen kenkiin asettuminen ei välttämättä vielä aivan onnistu, mutta myös heidän kanssaan tulee opetella toisen tunteiden huomioon ottamista.

2.4.2

Kerhon yhteiset säännöt

Kerhon säännöt ovat tärkeä väline ohjaajalle, joihin vedota, kun tarvitsee vetää rajoja kerholaisille. Säännöt on hyvä ainakin näennäisesti sopia yhdessä kerholaisten kanssa ja heidät tulisi saada myös sitoutumaan yhteisiin sääntöihin.

Säännöt ideoidaan yhdessä kerholaisten kanssa aivoriihessä ja niiden merkityksestä myös keskustellaan samoin kuin siitä mitä seuraa jos sääntöjä ei noudateta. Lasten kanssa voi myös hieman syvällisemmin pohtia mikä yleensäkin on sääntöjen merkitys ja mitä tapahtuisi jos ei olisi sääntöjä ollenkaan. Ohjaajan on pidettä-

vä huolta siitä, että jokainen saa sanottua sanottavansa keskustelussa. Mukaan voi ottaa leikkimielisiäkin sääntöjä ja kerholaisten erilaisia ehdotuksia ei saa tyrmätä. Ohjaaja tietenkin pitää huolen, että tärkeät säännöt kuten ”kerhossamme ei kiusata” tulevat mukaan. Valmiit säännöt kirjataan ylös ja niistä voidaan askarrella juliste kerhotilan seinälle tai jokainen voi kirjoittaa ne vaikkapa oman kerhokansion sisäkanteen.

Sääntöjen loppuun voidaan juhallisesti kirjata niiden laatimisen päivämäärä ja kerholaisten allekirjoitukset.

2.4.3

Kehveli-kerhon säännöt voisivat esimerkiksi olla

1. Kehveli-kerho kokoontuu tiistaisin klo 17-18 kerhuhuoneella. Kerhoon tullaan ajallaan ja siellä ollaan loppuun asti. Poikkeuksista sovitaan yhdessä ohjaajan kanssa.
2. Kerhon jäseneksi voi liittyä kuka tahansa 7-12-vuotias lapsi.
3. Kerhossa tutustutaan karjalaiseen kulttuuriin, leikitään, askarrellaan ja tehdään paljon muuta kivaa.
4. Kerholaiset osallistuvat sovittuihin toimintoihin ja yrittävät parhaansa.
5. Kerholaiset auttavat toisiaan ja kunnioittavat toisen mielipiteitä.
6. Kerhossa ei syrjitä, eikä kiusata toisia.
7. Kerhossa annetaan toisille työrauha ja kuunnellaan ohjaajan anta-

2.4.3

Turvallisuus

Ohjaaja on vastuussa kerholaisten turvallisuudesta. Vaikka tämä vastuu tulee ottaa vakavasti, ei sitä turhaan tarvitse säikähtää. Kerhon turvallisuuden pystyy nimitäin takaamaan terveellä maalaisjärjellä ja jämptillä otteella ohjaamiseen.

Seuraavassa on listattu seikkoja, jotka tulee ottaa huomioon kerhon turvallisuudessa:

- Tarkista kerhotilan turvallisuus jokaisen kerhotapaamisen aluksi.
- Pidä aina kirjaa paikalla olevista kerholaisista. Varsinkin ulkoiltaessa ja retkillä on hyvä aina välillä "laskea päät".
- Sovi vanhempien kanssa kulkeeko lapsi yksin kerhoon ja kotiin vai haetaanko hänet. Kirjaa ylös kuka saa lähteä yksin ja kuka haetaan. Älä anna lapsen lähteä sinulle vieraan aikuisen kanssa jos siitä ei ole vanhempien kanssa etukäteen sovittu. Älä anna yksin kerhoon kulkevien lasten lähteä ennen kerhotapaamisen loppumisaikaa, jos siitä ei ole vanhempien kanssa erikseen sovittu.
- Pidä varsinkin ulkoiltaessa kännykkää mukana jos sinulla sellainen on.
- Lapsen sairastuessa, tai jos hän loukkaa itsensä lievästi, ilmoita siitä vanhemmille. Pyydä tarvittaessa vanhempia hakemaan lapsi kotiin tai viemään lääkäriin. Vakavissa tilanteissa soita 112. Kerhomateriaalin viimeiseltä sivulta löytyvät myös esim. poliisin ja myrkytystietokeskuksen puhelinnumerot.
- Tulipalon varalta ota selville turvallisin poistumistie kerhotilasta. Kysy tarvittaessa tilan isännöitsijältä.
- Ota selville missä on kerhotilan ensiapulauku. Pyydä seuralta määrärahaa ensiapulaukun hankkimiseen jos sellaista ei ole. Tutustu ensiapulaukun sisältöön etukäteen. Jos laukussa ei ole ensiapuhjeita, hanki ne siihen erikseen ja tutustu ohjeisiin. Lisätietoja Punaista Rististä.
- Halutessasi voit osallistua Punaisten Ristin ensiapukursseille. Voit kysyä seuralta avustusta kurssimaksuun.
- Käytettäessä saksia, neuloja ym. tulee olla erityisen varovainen, mistä tulee lapsiakin muistuttaa. Pidä sakset ym. lasten ulottumattomissa ja jaa ne vain esim. askartelun ajaksi. Harjoittele yhdessä välineiden turvallista käyttöä.
- Sopikaa, että välineet, ulkovaatteet ym. asetetaan paikoilleen, jottei lattialla oleviin tavaroihin kompastuta.
- Sovi lasten kanssa, että sisällä ei juosta. Juoksuleikit leikitään ulkona.
- Varmista ennen leikkejä, että tila on tarpeeksi iso ja turvallinen.
- Ulkoillessa sopikaa rajat, joita ei saa ylittää ja muut säännöt, esim. mihin ei saa kiivetä.
- Tarkista, että ulkoillessa lapsilla on asianmukaiset varusteet: tarpeeksi lämpimät vaatteet ja kelinmukaiset luistamattomat jalkineet. Kesällä tulee suojautua auringolta hatuilla, vaatteilla ja aurinkovoiteella sekä huolehtia riittävästä juomisesta. Katso, että kengännauhat ovat kiinni.
- Tarkista, että ulkoilupaikkanne on turvallinen, esim. talvella hiekoitettu.
- Retkellä kulkekaa hallitussa parijonossa ja kerratkaa lasten kanssa liikenneturvallisuuden perusjutut. Käykää läpi säännöt ennen retkelle lähtöä. Ota huomioon retkikohteen erityisominaisuudet. Pimeällä liikuttaessa pyydä lapsia etukäteen varustautumaan heijastimella.
- Lasten kanssa kokatessa olkaa varovaisia kuuman uunin ja lieden sekä veitsien kanssa. Sopikaa vaikka, että vain ohjaaja touhkaa kuuman uunin ja hellan kanssa. Istuta lapset leikkaamaan pöydän ääreen, älä anna liikkua veitsi kädessä. Hanki käytettäväksi tarpeeksi pienet välineet, esim. veitset.
- Älä ota riskejä. Käytä tervettä harkintaa. Jos olet epävarma, älä ota riskiä.

2.4.4

Lähteet

- Kuikka, Sinikka: Ohjaamisen Onni – Varhaisnuorisotyön opas.
- Punainen Risti: Kuhmulan koulussa opitaan - Pienten tapaturmien ehkäisy ja ensiapu.
- Suomen poikien ja tyttöjen keskus PTK ry: Kerhonohtajanetti
- Vapaan sivistystoiminnan liitto: Tanssi tyttö, Polje poika – Nuoren kansantanssin ohjaajan opas

Toiminnan suunnittelu

Toiminnan arviointi ja tavoitteiden asettaminen

2.5.1

Selkeät ja toteuttamiskelpoiset tavoitteet luovat ryhtiä kerhon toiminnalle ja nostavat sekä ohjaajan että kerholaisten motivaatiota. Ennen tavoitteiden asettamista ja toimintasuunnitelman laatimista on hyvä arvioida edellisen kerhokauden onnistumisia ja epäonnistumisia.

Arviointi kannattaa kirjata ylös, jotta siihen voi myöhemmin palata ja katsoa kuinka tavoitteet ovat toteutuneet. Halutessaan arvioinnin ja toiminnan suunnittelun voi tehdä yhdessä seuran yhteyshenkilön kanssa.

Arvioidessaan kerhon toimintaa ohjaaja voi pohtia seuraavia kysymyksiä

- Mitä tavoitteita asetin kerhokauden aluksi, mitä toivoin tältä kerhokaudelta? Mitkä tavoitteet toteutuivat? Mitkä tavoitteet jäivät puolitehien ja miksi? Olivatko asettamani tavoitteet hyviä ja realistisia?
- Mikä kerhossa oli hyvää? Missä onnistuimme? Mitä ongelmia ratkaisimme menestyksekkäästi?
- Mitä epäonnistumisia oli? Missä emme onnistuneet? Mihin ongelmatilanteisiin kaipaamme ratkaisua ensi kaudella? Mitä asian parantamiseksi voidaan tehdä ja millä aikataululla?
- Miten olen jaksanut ohjaajana? Olenko yhä motivoitunut? Miten motivaatiota voisi nostaa? Miten haluaisin kehittyä ohjaajana?
- Miten yhteistyö seuran kanssa sujui? Toiveeni seuran suhteen seuraavalla kerhokaudella?
- Miten yhteistyö vanhempien kanssa sujui? Toiveeni vanhempien suhteen seuraavalla kerhokaudella?
- Mitkä ovat kerhon tavoitteet seuraavalla kerhokaudella ja miten niihin päästään?

Osana arviointia voi palautetta pyytää myös kerholaisilta, esim. seuraavilla kysymyksillä

- Mikä kerhossa on ollut hyvää/ mielenkiintoista?
- Mikä kerhossa on ollut ikävää/ tylsää?
- Onko kerhoon mukava tulla? Miksi/ Miksi ei?
- Mikä on kivointa/ tylsintä tekemistä kerhossa?
- Mitä haluaisit lisää/ vähemmän?
- Terveiset ohjaajalle

Lasten palautteesta voi poimia eväitä seuraavan toimintakauden suunnitteluun. Palautteesta voi selvittää myös esim. kiusaamistilanteet ym. lasta painavat asiat, jotka ovat voineet jäädä ohjaajalta huomaamatta. Palautteenantotilanne kannatta järjestää niin, että jokainen saa vastata rauhassa ilman toisten kurkkimista. Lapsille tulee kertoa, että palaute käsitellään luottamuksellisesti.

Edellisen kauden arvioinnin jälkeen voidaan alkaa pohtia tavoitteita seuraavalle kaudelle. Asetettaessa tavoitteita tulee ottaa huomioon seuraavat seikat:

- Edellisestä kerhokaudesta tehty arviointi ja sen paljastamat haasteet sekä onnistumiset.
- Kerholaisten toiveet ja kehittymisalueet.
- Ohjaajan omat toiveet ja kehittymisalueet.
- Mitä eri aiheita ja teemoja käsitellään tällä kerhokaudella.
- Kerhotapaamisten sisällön lisäksi tulee tavoitteita asettaa myös kerhon sisäisten suhteiden ja ilmapiirin kehittämiseksi.
- Tavoitteiden tulee olla sopusoinnussa Kehveli-kerhon toiminta-ajatuksen kanssa.
- Asetetuista tavoitteista tulee keskustella myös kerholaisten kanssa, jotta kaikki yhdessä sitoutuisivat tavoitteiden toteuttamiseen. Kerholaisten tulee myös itse saada asettaa tavoitteita, mikä edistää sitoutumista tavoitteisiin.

- Tavoitteiden asettamisen jälkeen tulee pohtia millä keinoilla ne tavoitetaan. Isommat tavoitteet on hyvä pilkkoa pienemmiksi osatavoitteiksi.

- Hyvä tavoite on haasteellinen, mutta kuitenkin saavutettavissa.

2.5.1

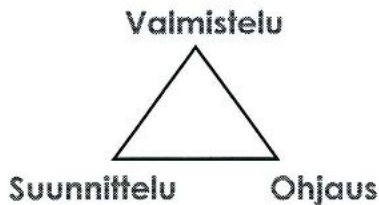
Toimintasuunnitelman laatiminen kerholle

2.5.2

Toiminnan huolellinen suunnitteleminen on ratkaiseva tekijä kerhon toiminnan mielekkyyden kannalta. Kerhonojaamisessa todellakin hyvin suunniteltu on puoleksi tehty.

Ohjaajan työ koostuu kolmesta tekijästä

1. **Suunnittelu.** Ohjaaja suunnittelee huolellisesti ja pitkäjänteisesti kerhon toimintaa. Kerhon toiminnalle on hyvä laatia pidempi esim. kerhokauden kattava suunnitelma, josta selvittää pääpiirteittäin mitä kullakin tapaamisella tehdään. Ennen jokaista tapaamista ohjaaja suunnittelee tarkemmin sen kulun.
2. **Valmistelu.** Hyvissä ajoin ennen kerhotapaamista ohjaaja tekee tarvittavat valmistelut, eli esimerkiksi hankkii materiaalit. Ohjaaja tulee kerhotilaan ennen kerholaisia ja ottaa esille esimerkiksi tarvittavat askartelutarvikkeet.
3. **Ohjaus.** Itse ohjaus sujuu paremmin ja lasten tarpeisiin voi keskittyä, kun suunnittelu ja valmistelut on tehty hyvin.

Itse toiminnan suunnittelun lisäksi tulee muistaa suunnitella myös kerhon tiedottamiseen ja talouteen liittyviä asioita aina kerhokauden aluksi yhdessä seuran kanssa.

Ennen toimintasuunnitelman laatimisen aloittamista:

- Lasketaan kuinka monta tapaamista kertyy kerho kaudessa, otetaan huomioon lomat ja juhlapyhät.
- Otetaan huomioon kerholaisten ikä ja erityistaidot sekä -piirteet. Suunnittelu helpottuu, kun oppii tuntemaan kerholaiset paremmin.
- Otetaan huomioon kerhokaudelle asetetut tavoitteet.
- Valitaan kaudella käsiteltävät teemat ja muut erityisesti huomioitavat asiat.
- Pohditaan miten eri kerhotapaamisista saadaan muodostumaan mielekäs kokonaisuus.
- Otetaan huomioon kerhokauden retket ja tapahtumat, joihin osallistutaan.

Suunnittelussa voi käyttää hyväkseen Kehveli-kerhomateriaalia, eri kirjoja, materiaaleja ja internetiä. Vuoden kulku kannattaa ottaa huomioon, eli miten kerhossa huomioidaan vuotuisjuhlia ja vuodenaikoja. Kehveli-kerhomateriaalista löytyy ohjelmaa eri juhlien kuten esimerkiksi joulun aikaiseen ohjelmaan.

Kerhotapaamiset kannattaa suunnitella vaihteleviksi eli jos yhdellä kerralla askarrellaan voidaan seuraavalla vaikka leikkiä laululeikkejä. Suunnitelmista pitää kuitenkin pystyä tarvittaessa myös joustamaan jos esimerkiksi jokin askartelu on jäänyt kesken.

Kunkin kerhokauden aluksi tulee suunnitella pääpiirteittäin mitä materiaalihankintoja tulee tehdä ja suunnitella seuralta saadun määrärahan perusteella kuinka paljon mihinkin hankintaan on käytettävissä. Ilmaisenkin materiaalin hankintaa kannattaa suunnitella etukäteen. Jos aiotte esimerkiksi askarrella maitopurkeista loka-kuussa, kannattaa lapsia pyytää tuomaan niitä kotoaan jo hyvissä ajoin syyskuussa.

Toimintasuunnitelman voi laatia paperille vaikka seuraavanlaisen taulukon muotoon:

Päivämäärä	Kerhotapaamisen aihe ja ohjelmanumerot	Tarvittavat materiaalit

Yksittäisen kerhotapaamisen suunnittelu ja kerhotapaamisen kulku

2.5.3

Kerhotapaamisten ohjelmanumerot ja tarvittavat materiaalit kirjataan ylös toimitasuunnitelma-taulukkoon. Kunkin tapaamisen ohjelmaa tulee vielä pohtia tarkemmin ennen tapaamista. Varmuuden vuoksi kannattaa kirjata ylös muutama ylimääräinen ohjelmanumero jos aikaa kuluu suunniteltua vähemmän. Puolestaan jos aikaa kuluu suunniteltua enemmän voi suunnitelmasta joustaa ja tarvittaessa jatkaa seuraavassa tapaamisessa.

Suunnitelmat voi halutessaan arkistoida mappiin ja kirjata ylös myös kommentteja eri ohjelmanumeroiden toimivuudesta. Suunnitelmia voi tällöin käydä muistin-

virikstimiseksi myöhemmin läpi ja jo käytettyjä hyvin toimivia ohjelmaideoita voi myös kierrättää.

Kerhotapaamiset kannattaa suunnitella niin, että erilaiset toiminnot vaihtelevat tapaamisen aikana. Liikaa energiaa voi purkaa välillä leikkien avulla ja tapaamisen lopuksi on hyvä rauhoittua esimerkiksi yhteiseen satu-hetkeen. Sopivan kerhotapaamisen kulun voi oikeastaan suunnitella vasta kun tuntee paremmin ryhmänsä, jolloin oppii valitsemaan kuhunkin hetkeen sopivaa toimintaa ja välttämään esim. ongelmalliset riehumistilanteet.

Seuraavassa on ehdotelma Kehveli-kerhotapaamisen kuluksi, jota voi muokata omalle kerholle sopivaksi

1. Ohjaaja saapuu paikalle n. 15 minuuttia ennen, tarkistaa tilan turvallisuuden, tekee tarvittavat valmistelut ja nostaa välineet esille.
2. Kerho alkaa ja ohjaaja ottaa kunkin kerholaisen vastaan henkilökohtaisesti. Lapset on hyvä heti alkuun ohjata tekemään jotakin omatoimisesti (esim. piirtäminen, lukeminen, palapelin rakentaminen), jotta kerhon alkamisen jännitys ei purkaudu riehumisena. Mikäli kaikki lapset tulee suurin piirtein samaan aikaan voi heidät ohjata istumaan lattialle tai pöydän ääreen odottamaan ohjelman alkamista.
3. Alkupiiri. Istutaan yhdessä piiriin. Loruillaan jokin loru, lauletaan jokin laulu tai leikitään jokin leikki. Vaihdetaan kuluneen viikon kuulumiset. Piirin tarkoituksena on lämmitellä ryhmää ja saada kaikki innostumaan yhteisestä toiminnasta.
4. Aloitetaan varsinainen toiminta, joka voi kestää vaikka koko kerhotapaamisen ajan. Toimintaa kannattaa alkuun hieman viritellä eli kertoa mitä tänään ollaan tekemässä ja mihin isompaan teemaan (esim. syksy, pääsiäinen, karjalainen kansankulttuuri) kyseinen toiminta liittyy. Lyhyempien ohjelmanumeroiden välissä voidaan leikkiä energiaa purkavia leikkejä.
5. Siivotaan kerhotila yhdessä.
6. Lopuksi on hyvä rauhoittua hetki ennen kotiin lähtöä. Ohjaaja voi esim. lukea jatkokertomusta.
7. Lopuksi ohjaaja tarkistaa tilan siisteyden ja lukitsee tarvittaessa sen oven.

Lähteet

- Kuikka, Sinikka: Ohjaamisen Onni – Varhaisnuorisotyön opas.
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto: Toimiva kerho – Opas kerhotoimintaan

Kehveli-kerhon ohjaaminen

2.6

Yhteistyö vanhempien kanssa

Vanhempien apu ja osallistuminen

2.6.1

Lasten harrastuksessa on usein koko perhe jollakin tavalla mukana. Pienimmät lapset tuodaan kerhoon, ja jotkut vanhemmat osallistuvat talkootöihin tai retkille. Mitä pienempiä lapset ovat, sen tiiviimpää on yhteistyö vanhempien kanssa. Vanhemmat vähintäänkin hyväksyvät lapsen harrastuksen, joskus lapsi on voinut tulla harrastukseen vanhemman kehotuksesta.

Samoin kuin lapset myös aikuiset ovat yksilöllisiä ja heidän kiinnostuksensa kerhon toimintaa kohtaan vaihtelee. Toiset vanhemmat saattavat olla hyvinkin kiinnostuneita kerhon toiminnasta ja haluavat tulla vierailuille tai osallistua kerhoon liittyviin talkoisiin. Toisia vanhempia ohjaaja tapaa ehkä kerran kaudessa. Tärkeintä kaikille vanhemmille on, että he tietävät lapsen harrastuksen turvalliseksi ja laadukkaaksi. Ohjaajan tehtävä on pitää vanhemmat ajan tasalla kerhon kuumisista. Vanhempien puolestaan pitäisi informoida ohjaajaa, jos lapsi ei pääse kerhoon sairauden tai vaikkoloman takia.

Mitä sitten lasten harrastus voi tarjota vanhemmille? Parhaimmillaan se on antoisaa toimintaa ja verkostoi-

tumista muiden vanhempien kanssa. Moni työasia ja kasvatuspulma voi saada ratkaisun keskusteluissa muiden vanhempien kanssa kerhotilan ulkopuolella. Muilta saa myös hyviä vinkkejä elämän eri osa-alueilta. Vanhempien vuorovaikutus ja yhteisen päämäärän eteen toimiminen voi olla hyvinkin palkitsevaa ja mukavaa.

Miten vanhemmat voivat sitten auttaa? Vanhemmilta voi tarvittaessa pyytää apua varainkeruuseen. Kerhon materiaaleja tai retkiä voidaan rahoittaa esim. kerran vuodessa järjestettävillä myyjäisillä tai arpajaisilla. Vanhemmat voivat auttaa kerhon tiedottamisessa jakamalla mainoksia tms kauden alussa. Vanhemmat, joilla on jokin erikoistaito voivat myös vieraila kerhossa vetämässä jonkin ohjelmanumeron.

Vanhempia voi halutessaan pyytää mukaan kerhon retkille, useamman aikuisen mukana olo lisää turvallisuutta. Perinteisen vanhempainillan lisäksi yhdessä vanhempien ja kerholaisten kanssa voi järjestää vaikka pikkujoulun tai laskiaisriehan.

Ohjaajalla on vastuu yhteistyön käynnistämisestä. Ohjaajan tulee myös selkeästi tiedottaa millaisia tavoitteita hänellä on yhteistyön suhteen.

Tiedottaminen vanhemmille

2.6.2

Vanhemmat tulee pitää ajan tasalla kerhon toiminnasta. Hyvä tapa tiedottaa vanhempia on lähettää tasaisin väliajoin kotiin tiedotteita, joissa on ohjaajan yhteystiedot, tieto kerhon kokoontumisajoista, tulevista tapahtumista tai muutoksista.

Kieli, sanallinen ilmaisu, on keskeinen väline yhteistyössä. Se ilmenee ohjaajan puheessa ja kotiin lähetetyissä tiedotteissa ja kutsuissa. Kielen taakse kätkeytyy ohjaajan asenne yhteistyöhön. Sanavalinnoilla voi viestittää parhaimmillaan arvostusta kotia kohtaan ja halukkuutta tehdä yhteistyötä.

Vähintään kerran vuodessa on hyvä järjestää myös vanhempainilta, jossa pääsee kertomaan kerhon toiminnasta tarkemmin ja tutustumaan kerholaisten vanhempiin. Vanhempainillan tavoitteena on myös luottamuksellisten välien luominen ohjaajan ja vanhempien välille.

Vanhempainillan suunnittelussa kannattaa ottaa huomioon hyvien puitteiden luominen. Tila tulee järjestää sopivaksi. Tuoleja pitää olla riittävästi asetettuna niin, että kaikki näkevät toisensa. Kahvitarjoilu kannattaa myös järjestää. Muistiinpanoja varten tulee varata paperia ja kyniä.

Kutsu vanhempainiltaan tulee toimittaa hyvissä ajoin.
Kutsun tulee sisältää ainakin seuraavat asiat:

- Illan aika ja paikka
- Maininta mahdollisesta tarjoilusta
- Tietoa illan sisällöstä muutamalla sanalla
- Pyyntö ilmoittautua ennakkoon ja viimeinen päivä ilmoittautumiselle
- Ohjaajan yhteystiedot

Vanhempainillan voi toteuttaa oheisen esimerkin mukaisesti

1. Ole mieluummin jo ovella toivottamassa kaikki tervetulleiksi.
2. Kun kaikki ovat paikalla, toivota vielä kerran kaikki tervetulleiksi ja kerro tilaisuuden kulku
 - miksi vanhemmat on kutsuttu paikalle
 - millainen aikataulu tilaisuudella on
 - mitä on tarkoitus yhdessä sopia
3. Esittäytyminen
 - aloita kertomalla itsestäsi ja taustoistasi
 - sen jälkeen jokainen kertoo kuka on ja kenen äiti/isä on
4. Esittele kerhon toimintaa
 - esittele seuraa lyhyesti
 - mitä kerhossa tehdään viikoittain
 - mitä on suunnitteilla tälle kaudelle
 - miten karjalainen kulttuuri näkyy kerhon toiminnassa
 - mitä retkiä ym. tällä kaudella toteutetaan
5. Esittele yhdessä lasten kanssa laaditut Kehveli-kerhon säännöt ja keskustele niistä vanhempien kanssa.
6. Kysy vanhempien toiveita ja ajatuksia.
7. Varaa riittävästi aikaa keskustelulle ja kysymyksille.
8. Kertaa yhdessä sovitut asiat.
9. Keskustelkaa mahdollisesta yhteistyöstä vanhempien kanssa. Jos joukossa on aktiivisia lasten vanhempia, anna heille mielekästä tekemistä ja jaa vastuuta esim. pikkujoulun tarjoilun järjestäminen tai myyjäisten organisoiminen.
10. Hyväksy se, etteivät kaikki vanhemmat välttämättä halua sitoutua lapsensa harrastukseen muuten kuin tuomalla lapsen kerran viikossa kerhoon. Älä syylästä tai pakota mukaan toimintaan.
11. Kerro jatkosta, onko tulossa kenties seuraava vanhempainilta ja milloin.

Lähde

- Karjalainen Nuorisoliitto ry: Yhteistyö vanhempien kanssa